

Az elmúlt hatvanhét évben féltucatnyi helyen laktam Budapesten. Először Budán, a Városmajor utcában (hon, ahol eszméltem), aztán Csepelen, majd a Kútvölgyi úton, utána Pestszentimrén, s most, immár jó ideje Budafokon. Ez csak öt, de Budafokon belül is költöztünk, még hozzá a szomszéd házba.

Egy belvárosinak Budafok szinte vidék. Hosszú évtizedeken át csak a környezetből kiemelkedő, keleties kupolájú, tornyos épület tűnt fel, hiszen mindig vonattal suhantam vagy épp dőcögtem a valaha talán szebb napokat látott állomás előtt. A furcsa – legalábbis errefelé szokatlan – építmény tetején csenevész fa sarjadt ki, amikor a felüljárón hazafelé igyekszem, a Törley-mauzóleum ötlík először szemembe. Ha akkoriban a vonatról balra néztem, ott volt a Duna, a túlparton Csepel. Dél felé haladva megéreztem az élesztőgyár szagát, majd a rózsakert nyári virágpompájával szembesültem. A nagytétényi kastély látványánál elemibb erejű volt a sertéshizlalda büze; még a csukott ablakú kupékban is érezni lehetett. A sertés-hizlaldát – szagával együtt – elfújta a rendszerváltás szele. S különben is, az már nem Budafok.

Feri az egyetem óta barátom. Ő bölcsész, én biológus. Rengeteget vitatkoztunk, s valahogy mégis mindig összehangolódtunk. Elismerően mondta egy KISZ-értekezlet után: „Ahogy azt a hosszú, összetett mondatot diktáltad a jegyzőkönyvbe, figyeltem, minden állítmányt egyeztettem az alannal.” Az esküvőjére engem hívott tanúnak – a menyasszonyt korábban nem ismertem. A pár eleinte kollégiumban lakott, ahol Feri nevelőtanár volt. Aztán építkeztek egy jó fekvésű, de meredek telken, Budafok legszebb utcájában. Pénzszűke miatt a ház lassan épült, olykor beszálltam a kalákában folyó munkákba, amit akkor úgy hívtak „házilagos kivitelezés”. A Kosztó-lányi tértől az érdi busszal mentem, a fennsíkon, a benzinkútnál szálltam le, s onnan gyalogoltam a köves úton lefelé. Barátok ismerősök hordták a téglákat, keverték a maltert, de a falakat kőműves rakta. Mikor megszomjaztunk, ittunk rendesen. Vöröset, sört vagy töményt? Vöröset, sört és töményt. Jól éreztük magunkat, mókáztunk, de ment a munka. Délben Feri pár száz méterrel feljebb lakó unokahúga hozta az ebédet – asztalhoz ültünk, mert az ebédnek azért meg kellett adni a módját, különösen, ha barátságból dolgozunk. Az ebédet persze leöblítettük. Vörössel, sörrrel vagy töménnyel. Aztán melóztunk tovább. Mivel a meredek telken nem lehetett talicskázni, ha elfogyott a cement, Feri a telek aljában felvett egy ötvenkilós zsákot, és cipelte felfelé. Egyszer hasra esett, a zsák kiszakadt, haját, szakállát is belepte a szürke por, percekig fekvé maradt és röhögött, még a könnye is kicsordult – talán nemcsak a nevetéstől, hanem a kintől is. Az immár több éve tartó építkezéstől, a felvett kölcsönök nyűgétől? Talán kicsit pihent is. Aztán felkészülődött, leporolta magát, bizonyára felhajtott egy újabb pohárral – a ház idővel mégiscsak felépült, ma is benne laknak.

Pestszentimrén kényelmes házunk volt, kerttel, kutyákkal, de a városközpont, a munkahelyem messze esett. Barátunk ajánlotta, hogy építkezzünk együtt Budán. Remek! Legyen Budafok! Kérdeztem Feriét, tudnak-e eladó telekről a környékükön. Igen, tőlük háromszáz méterre. Másnap szemrevételezés a Péter-Pál utcában – egyből beleszerettünk. Megvettük a telket – nem is gyanítottuk, milyen szerencsével kerültük el a bukást. A hivatalosságok ugyanis arra szemelték ki a helyet, hogy ott, a föld alatt nagynyomású gázvezeték haladjon át. A telekkönyvi rajzra egykor ráírták: „Építkezéshez az X-i bányakapitányság engedélye szükséges.” De amikor engedélyért folyamodtunk, kiderült, nincs szükség rá, a nyolcvanas években valóban terveztek oda vezetékot, de egy jómódú maszek szomszéd elintézte, hogy pár száz méterrel arrébb vigyük.

Mikor már részt vettem a helyi civil életben, lokálpatrióta barátaim ajánlották Thurzó Gábor Belváros és vidéke című könyvét. Ebben olvastam a múlt század harmincas éveinek Péter-Pál utcájáról: a vízmosta, köves utcáról, a hosszában kettészelő patakról, a közeli barlanglakásokról, a csorba lépcsős Kálváriáról, a kopott festékű stációkról, a hiányos karú feszületről. Thurzó gyerekkorának tizenöt nyarat töltötte itt, az ampelopszisszal benőtt, nedves, salétromos falú villában – akkor még Rutterschmidt Károlynak hívták. A szép, hegyvidéki utca két vadgesztenye fasor közt indul, a völgyben továbbfut – ez a völgy majdnem két kilométer hosszú, a Dunától a Tétényi-fennsíkig vezet.

Ha az ember lenről felfelé megy, úgy érzi, mintha egyre tágabba nyíló nagy V betűben haladna. Egykori metszetek tanúsága szerint a lankákat szőlőskertek borították, de a szőlők mára kipusztultak, a szőlőművelés és borászat emlékét csak a házak mögötti mészakőfalba vájt borospincék őrzik. Promontorról, a sváb őslakosokról, a barlanglakásokról és lakóikról az utca legrégebbi, alsó szakaszán álló házak és a 18. századi kis kápolna meg a 250 éves mezei juharfa, az Ősök fája mesélhetnének. A felső szakaszt olyan gyűttmentek, a sváb őslakosok szava szerint: hergelőfenek lakják, mint mi.

A kéttlakásos ház egyik feléből, az is volt vagy kétszáz négyzetméter, idővel kisebbre akartunk költözni – nagy volt kettőnknek a lakás, és barátunk is elköltözött, üresen árválkodott az ikerház másik fele. Hova menjünk? Megismertük, megszerettük a környezetet, jó volna a közelben maradni. Kapóra jött, hogy a szomszéd idős házaspár – túl az aranylakodalmon s a nyolcvanon – árulta a házat. Méltányos áron megvettük, és gyorsan lebontottuk. Két nap múlva nagy lyuk tátongott a ház helyén. Aztán építkeztünk megint, s most itt vagyunk a saját szomszédságunkban. A kertben megmaradt egy jonatán almafa meg két nagy szederbokor. Az egykorvolt szőlő máig hajt a kert zugaiban. Ültettünk meggyet, cseresznyét, kajszit, teremnek is szakadatlan. Már az első télen a kertbe édesgettük a madarakat. Jöttek cinkék, rigók, szajkók, verebek, zöldikék, meggyvágók. Nagyon hideg teleken megjelentek a

csonttollúak meg a fenyőrigók csapatai is. Néha beköszönt egy-egy karvaly. Tavasszal persze ritkulnak a madárvendégek látogatásai az etetőn, már csak a lustábbja tér vissza, de hallunk harkály-kopácsolást, galamb-burukkolást, szarka-cserregést, barátságosan hangú varjak káromlását. A madár-forgalom kissé csökken, ám nagy a fészeképítés körüli sürgés-forgás. Amikor a fészekalj kikel – legalábbis rigóéknál –, a madárszülők bemutatják a fiókákat.

A harcias rigópapa elhajtja a szajkókat – olyan érdekes és mozgalmas a madárélet, különösen télidőben és tavasszal, hogy elhúzzuk a függönyöket, s az ablak előtt kávézunk-teázunk. Megesett, hogy a ház kilépőjének gerendái közt fészkelő rozsdafarkú család kellemetlenséget okozott az elhaladónak, de az efféle incidens szerencsét jövendől. S csakugyan: mindannyian jól vagyunk.